

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Dionysii Carthusiani, luculenta iuxta ac compendiaria
in Acta apostolorum exegesis siue commentaria**

Dionysius <Cartusianus>

Coloniæ, 1532

VD16 D 1926

Beatus homo qui inuenit sapientia[m] Proœmiu[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-38702

S. D. DIONYSII
ARICHEL CAR-
thusiani in Acta apostolo-
rum Prooemium.

BEATVS homo qui inuenit sapientia, & qui affluit prudentia. Proue. 3. Quadripartito existente genere libroru veteris testamenti, quadripartitum quoq; est genus librorum noui testamenti, seu Euangelicæ legis. Libroru etenim veteris testamenti, alij sunt legales, in quibus lex dei per Moysen tradita, est digesta, vt Moysi Pentateuchum, alij sunt historiales, vt liber Iosue & Iudicum, Regum & Paralipomenon. Alij vero sunt prophetales vt constat, alij autem sapientiales, sicut proueria. Pari formiter in nouo testamento libri legales sunt quatuor Euangelia, sapientiales Epistolæ apostolorum, prophetalis est Apocalypsis, historialis vero est liber Actuum apostolorum nunc deo agente elucidandus. Porro euangelicam Christi doctrinam a sacratissimis Euangelistis descriptam omni sapientiæ præfulgere, certissimum est fidei. Quamuis autem hæc ipsa sapientia in Euangelijs multum compendiose & clare inueniatur cõscripta, nihilominus per cæteras noui testamenti scripturas clarius elucidatur & firma probatur. Et in Epistolis quidem apostolorum potissime Pauli fit hoc per allegationes scripturarum veteris testamenti, & per moralia documenta, in Actibus vero apostolorum fit hoc per miraculorum recitationem quibus christianæ fidei veritas diuinitus data ostenditur, per allegationes quoque nonnũq; scripturarum ac documenta moralia Deniq; inuentibus processum libri Apocalypsis clarissime liquet eodem spiritu loquutos veteris legis beatissimos vates & Euangelicæ legis prophetam sanctũ Euangelistam Ioannem, qui in Apocalypsi sua, nõ sensibus tantum, sed & verbis quoq; & modo loquendi &

A

IN ACT. APOS. EXEC.

procedendi veteris testamenti prophetis inuenitur cōformis. Præsertim Esaia, Ezechieli & Zacharia, quæ admodum in expositiōe Apocalypsis, p̄prijs locis monstrauit. Insup̄ sapientia libri huius nunc explanādi multipliciter cōmendatur. Primo ac ḡn̄aliter rōne obiecti, q̄a de deo. Sc̄do a rōne actoris, q̄a a sacrosctō Luca Euangelista est editus liber iste. Tertio rōne materiæ, q̄m̄ apostolicos actus describit, imo in primis capitulis cū materia Euangelicorū librorū coincidit. Nā primo capitulo de Christi ascensiōe, in secundo de. s̄. missione loquitur. Quarto rōne formæ, p̄cedendi, q̄m̄ euidēter distincte cōp̄ditose, imo magistralissime est p̄cedēs sed & stilus ipse venustus est, & græcā eloquentiā resonat. Itaq; vtilissima, p̄sus est p̄sentis theoria voluminis atq; historia eius, in q̄ exordium & p̄cessus primitiue ecclesie seriatim describit, & itē catholica fides nō mediocriter roboratur. Sed & liber ipse sententiosus & iocundus est valde. Propter q̄d pro illuminatione adorandi paracleti spiritus sancti in eius expositione singulariter eiusdē almi pneumatis immensam clemētiam ac sup̄munificentissimā bonitatem exoro, dicens ex corde: Veni sancte sp̄s, & emitte cęlitus lucis tuæ radiū

¶ Expositio primi capituli libri Actuum apostolorū, primū quidē sermonē
Articulus. I.

IN exordio libri huius pandit se beatissimus Lucas esse p̄sentis conscriptorem voluminis cū ad finem Euangelij a se descripti seip̄m continuat, atq; eidē viro cui Euangelium scripsit, hunc q̄q; codicē scribere manifestat, dicendo. [Primum q̄dem] videlicet in Euangelico libro a me descripto [sermonē feci de omnibus o Theophile q̄ cœpit Iesus facere & docere] .i. de factis documentisq; Christi, nō q̄d vniuersa gesta & dogmata saluatoris ipse aut alius aliq; Euāgelista in particulari p̄ singula sit cōplexus, nā & q̄d ī hoc ipso volumine sc̄tus Paulus Ch̄m̄ protulisse cōmemorat, oportet

Inf. ca. 20. et ingens memorē esse verbi dñi Iesu, quia beatius est